

Bankaların Maliyet Hesaplamalarında Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemi: Pandemi Döneminde Bir Uygulama*

Burcu YILMAZ**
Serkan ÖZDEMİR***

ÖZET

Bankacılık sektörü pandemi döneminde ve sonrasında oluşan yeni normalde dijital altyapısı sayesinde, müşterilerine bu altyapı üzerinden hizmet vermeye çalışmıştır. Bu durum sektörde atıl kapasite miktarını yükseltmiş ve atıl kapasitenin birim maliyetler üzerindeki etkisini de arttırmıştır. Bu çalışmanın amacı kaynak tüketim muhasebesi (KTM) yönteminin bankacılık sektöründe uygulanabilirliğini, atıl kapasite hesaplaması ile faydalı ve güvenilir bir hesaplama yöntemi olduğunu göstermektir. Ayrıca, bu çalışma KTM yönteminin bankacılık sektöründe kullanımı konusunda farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada örnek olay çalışma yöntemi kullanılarak özel bir bankadan elde edilen bilgiler doğrultusunda KTM yöntemi kullanılarak atıl kapasite dahil ve hariç hesaplamalar yapılmıştır. Bulunan sonuçlar doğrultusunda atıl kapasite hesaplamasına önem veren KTM yönteminin doğru, aktüel ve güvenilir bir hesaplama sistemi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaynak Tüketim Muhasebesi, Bankacılık Sistemi, Maliyet Yöntemleri.

JEL Sınıflandırması: M41, M49.

Resource Consumption Accounting Method in the Cost Calculations of Banks: An Application During the Pandemic Period

ABSTRACT

The banking sector has worked to serve its customers through this infrastructure, thanks to the new normal state digital infrastructure that emerged during and after the pandemic. This situation raised the amount of idle capacity in the sector and increased the effect of idle capacity on unit costs. The aim of this study is to show the applicability of the resource consumption accounting (RCA) method in the banking sector and to show that it is a beneficial and reliable calculation method with the idle capacity calculation. In addition, this study aims to raise awareness about the use of RCA method in the banking sector. In this study, calculations including and excluding idle capacity were made using the RCA method in line with the information obtained from a private bank using the case study method. According to the results found, it has been determined that the RCA method, which gives importance to the idle capacity calculation, is an accurate, current and reliable calculation method.

Keywords: Resource Consumption Accounting, Banking System, Cost Methods

Jel Classification: M41, M49.

* Makale Gönderim Tarihi: 31.08.2022, Makale Kabul Tarihi: 15.11.2022, Makale Türü: Örnek Olay Çalışması.

Bu çalışma, Bursa Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı'nda, Burcu YILMAZ tarafından hazırlanan ve 2021 yılında kabul edilen "Bankaların Maliyet Hesaplamalarında Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemi: Pandemi Döneminde Bir Uygulama" konulu yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

** Burcu YILMAZ, Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, burcuylmz42@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3825-3778.

*** Doç. Dr., Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, serkan.ozdemir@btu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4493-3588.

1. GİRİŞ

İşletmelerde yönetim muhasebesi, finansal muhasebe ve maliyet muhasebesi birbiri ile ortaklaşa çalışmalıdır. Çünkü işletmeler geleceğe yönelik atacağı adımlarda doğru kararlar vermelidir. Bu doğru kararların verilmesinde yardımcı olan en önemli faktör ürün maliyet hesaplamasıdır. Çünkü ürün maliyet hesaplamalarının minimum seviyelerde doğru hesaplanması işletmenin kâr marjını pozitif yönlü etkilemektedir. Doğru ve güvenilir bir maliyet hesaplama sistemi, işletmenin sağlam adımlarla gelecek hedeflerini gerçekleştirmesine de yardımcı olacaktır.

Hizmet sektörleri arasında önemli yere sahip olan banka işletmeleri 2020 yılının ilk aylarında ortaya çıkan pandemi krizinden ve teknolojinin hızlı değişiminden en çok etkilenen sektörler arasında yer almıştır. Değişimler sonucu ulusal ve uluslararası arenada birçok işletme arasında oluşan rekabet bankacılık sektöründe de kaçınılmazdır. Geleneksel maliyet yöntemlerinin bu değişim ve rekabet karşısında yöneticilere doğru bilgi sağlama açısından yetersiz kalması nedeniyle maliyet hesaplamalarında yeni arayışlara girilmiştir. Bu arayışlar sonucunda faaliyet tabanlı maliyet (FTM) sistemi, zaman esaslı (sürece dayalı) faaliyet tabanlı maliyet (ZFTM) sistemi ve son olarak da kaynak tüketim muhasebesi (KTM) yöntemi oluşturulmuştur.

KTM atıl kapasiteyi dışarda bırakan ve kaynak havuzlarında teknolojiyi esas alan bir maliyet hesaplama sistemidir. Ayrıca, yeni nesil ve teknolojiye uyumlu bir hesaplama sistemi olan KTM işletmelerin amaçlarına ulaşmasına ve kâr oranlarını maksimum seviyelere çıkarmasına kolaylık sağlamaktadır.

Ayrıca, rekabetin yoğun olduğu bu yüzyılda işletmeler için hayati öneme sahip olan maliyet hesaplama yöntemleri, bankacılık sektöründe de aynı öneme sahiptir. Yöneticilerin mevcut şartlara göre en doğru maliyet hesaplama yöntemini seçmesi ve kullanması, verilecek yönetim kararlarının doğruluğunu ve etkisini doğrudan etkileyecektir. Modern maliyet hesaplama yöntemleri içinde pandemi döneminde ve sonrasında oluşan yeni normalde ön plana çıkmaya başlayan KTM yöntemi, akademisyenler tarafından farklı alanlarda üretim yapan birçok işletme üzerinde uygulanmış ve literatüre katkı sağlanmıştır. Bu çalışma ile hizmet sektörü arasında yer alan banka işletmelerinde KTM yönteminin uygulanabilirliği ve avantajlı bir yöntem olduğu hedeflenmiştir. Bu çalışma, Türkiye’de bu alanda yapılmış ilk uygulama çalışması olma özelliğini taşımaktadır.

Çalışmada nitel araştırmalarda kullanılan örnek olay çalışması yöntemi kullanılacaktır. Bu çalışmada iki tür örnek olay çalışması kullanılmıştır. Bunlar tanımlayıcı ve keşifsel örnek olay çalışmalarıdır. Çalışmada örnek olay çalışması yönteminin tercih edilmesinin nedeni, KTM yönteminin banka şubesine uygulanabilmesi için gereken detaylı bilgilere erişme imkânı sunması, gerekli olan verileri toplama ve toplanan verilerin birbiri ile olan bağlantısını açık bir şekilde göstermesi, ayrıca, verileri analiz etmede önemli bir yol gösterici olmasıdır. Örnek olay çalışması yöntemi ile banka şubesinden elde edilen veriler büyük bir özen ve özveri ile toplanmış ve çalışma yöntemi ile ulaşılabilecek hedef bütünüyle gerçekleştirilmiştir. Örnek olay çalışması yöntemi ile banka şubesi hakkında genel bilgilere ulaşılmış, KTM sisteminin uygulanabilmesi için yapılan hizmet ve faaliyetler detaylandırılmış, hizmet üretim gider maliyet belirlemeleri gerçekleştirilmiş ve son olarak da KTM’nin banka şubesine ve yönetime sağlayacağı avantajlar atıl kapasite belirlemeleri ile açık bir şekilde gösterilmiştir.

Araştırmanın uygulama kısmında mevduat bankaları arasında yer alan özel bir banka şubesinin müdürü ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bilgi ve veriler ile maliyet hesaplaması yapılmıştır. Bu çalışmada elde edilen bilgi ve verilerin doğru ve güvenilir olduğu varsayılmıştır. Bankacılık sektörü çok geniş bir ürün yelpazesine sahiptir. Ayrıca, bankalarda verilen hizmetler şube ortamının dışında dijital ortam üzerinden de gerçekleştirilebilmektedir. Bu nedenle detaylı bir maliyet hesaplaması çok zaman alacağından şubede gerçekleştirilen temel hizmetler dikkate alınarak maliyet hesaplaması yapılmıştır. Bankalar büyük, orta ve küçük şubeler şeklinde hizmet vermektedir. Maliyet hesaplamaları genel merkezde şube bazlı hesaplanmaktadır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda şube bazlı maliyet hesaplamalarının neye göre belirlendiği şube müdürü tarafından da bilinmemektedir. Bu doğrultuda bankaların bilgi ve verilerine ulaşmak çok zordur. Pandemi döneminde çalışma saatleri kısıtlanması ve uzaktan çalışma sistemine geçilmesiyle bilgi ve verilerin alınmasını daha da zorlaştırmıştır. Bundan dolayı yapılan bu çalışmada bankaların mevduat veya katılım veya kalkınma ve yatırım bankası olma özelliği tercih edilememiştir. Ayrıca, banka şubesinin ticari veya katılım banka olma özelliği karşılaştırılamamıştır.

2. LİTERATÜR TARAMA ÖZETİ

Tablo 1’de KTM ile ilgili yapılan çalışmalara ilişkin literatür taraması yer almaktadır.

Tablo 1. KTM ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Araştırmacılar	Tarih	Yapılan Çalışma
Paksoy, Ö. B.	2021	FTM, ZFTM ve KTM sistemleri bir tekstil işletmesine uygulanarak KTM sisteminin kârlılığa katkısı incelenmiştir.
Yağoub, F. A. ve Fadhil, K. J.	2020	KTM sisteminin bankalara kurulumu ile yönetime daha doğru bilgiler aktarıldığı; ürün-hizmet fiyatlarının düşürülmesine katkı sağlayacağı saptanmıştır.
Kurtlu, A. ve Selçuk, Ş.	2020	KTM sistemi ile turizm işletmelerinde atıl kapasite belirlemeleri, yapılan analizler sonucu atıl kapasitenin azalması, maliyetlerin kontrollü şekilde minimum seviyelere indirilmesi ve daha doğru maliyet verilerine ulaşıldığı görülmüştür.
Altınbay, A. ve Seylan, B.	2019	KTM sisteminde atıl kapasitenin önemi vurgulanarak yöneticilerin hedef ve stratejilerini belirlemede pozitif bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir.
Hiçyorulmaz, E.	2019	Makine üretimi yapan bir işletmede KTM yöntemi ve endüstri 4.0 sistemi birleştirilmiştir. Bu birleşim ile atıl maliyet oranının azaldığı görülmüştür.
Karabayır, M.E. ve Koç, Ö.	2019	Özel eğitim kurumlarının KTM yöntemini kullanarak doğru ve güvenilir maliyet bilgilerine ulaşabilecekleri öngörülmüştür.
Öncel, M. ve Büyükmirza, H.	2019	Çikolata unlu mamul üretimi yapan bir işletmede farklı maliyet hesaplama metodları kullanılarak KTM'nin gerçeğe yakın doğru bilgiler sağlayabileceği ve kârlılık analizi için uygulanabilir bir teknik olabileceği saptanmıştır.
Öztürk, Ü. M. S., Çarıkçı, Ü. O., Yaman, B. Ve Ağaç, S.	2019	KTM sistemi bir konaklama işletmesinin maliyet hesaplamalarında kullanılmıştır ve hizmet sektöründe KTM yönteminin kullanılabilirliğine vurgu yapılmıştır.
Al-Rawi, A. M. ve Al-Hafız, H.	2018	KTM sisteminin Ürdün'deki ticari bankalara doğru bilgi sağlayarak, maliyetleri düşürdüğü, bankacılık hizmetlerinin kalitesini artırdığı ve maliyet yönetiminde olumlu bir rol oynadığı öngörülmüştür.
Gutnu, M. M.	2018	KTM sistemi diğer maliyet sistemleri ile karşılaştırılarak üstün ve zayıf yönleri gösterilmiştir.

Ögünç, H. ve Tekşen, Ö.	2018	KTM ve diğer yöntemler karşılaştırılmış ve KTM'nin atıl kapasiteyi önemsemesi maliyet hesaplamasında pozitif bir etki sağladığı saptanmıştır.
Şener, Z.	2018	Sağlık sektöründe doğru veriler ile hangi maliyet hesaplama sisteminin uygulanabileceği ve sistemdeki eksiklikler belirlenerek gelecek için bazı önerilerde bulunulmuştur.
Demircioğlu, E. N. ve Tanış, İ. F.	2017	Geleneksel maliyet yönteminin ürün maliyet hesaplamalarındaki eksiklikleri; KTM yönteminin ürün maliyet fiyatlandırılması için daha doğru bilgiler sağladığı öngörülmüştür.
Dönmez, A. ve Başçıl, G.	2017	KTM yöntemini model mobilya üretimi yapan bir üretim tesisine kurarak daha doğru bir maliyet bilgisi sunduğu ve bu yöntemin tercih edilebilir bir hesaplama yöntemi olduğu saptanmıştır.
Karaca, N. ve Küçük, H.	2017	FTM, ZFTM ve KTM yöntemleri kullanılarak KTM'nin daha doğru bilgiler verdiği ve ürün maliyetini minimum hata payıyla hesapladığı görülmüştür.
Köse, T. ve Ağdeniz, Ş	2017	KTM ve ZFTM yöntemlerinin farklı ve ortak yönleri ele alınmıştır.
Ögünç, H.	2017	İşletme yönetiminin daha aktif ve etkin olması için maliyet belirlemede KTM'nin diğer yöntemler karşısında sunduğu bilgi ve veri doğruluğunun önemi vurgulanmıştır.
Sözen, M.	2017	KTM sisteminde atıl kapasite ayrı ele alındığından işyeri verimliliğinin ve performansının pozitif yönlü ilerlediği görülmüştür.
Kayhan B. ve Tepeli Y.	2016	KTM'nin atıl kapasiteyi göz önünde tutarak işletmenin maliyet hesaplamalarında ve rekabette avantaj sağlayabileceği saptanmıştır.
Kurtlu, A. E.	2016	Yöneticilerin maliyet ile ilgili doğru karar vermelerinde KTM'nin önemi vurgulanmıştır.
Öktem, B.	2016	KTM sisteminin kurulumu ile atıl kapasitede görülen azalma eğilimi ile işletme verimliliğinin pozitif yönlü artabileceği saptanmıştır.
Tutkavul, K.	2016	İşletme yöneticilerinin sürdürülebilir rekabet üstünlüğü sağlamada alacağı stratejik kararlarda KTM'nin avantajı ortaya konulmuştur.
Köse, T. ve Ağdeniz Ş.	2015	KTM'nin finansal bilgi sağlamanın yanında, faaliyet ve kaynakları doğru analiz ederek yöneticilerin karar verme sürecinde daha etkin bir rol alabileceği öngörülmüştür.
Elmacı, O.	2014	İşletmelerin performans yönetiminde KTM ile işletme stratejisini eyleme dönüştüren denge puan kartı uygulaması ile ilgili bir model önerisi sunmuştur.
Erkuş, H., Aksu, İ. ve Turan, E.	2014	KTM'nin diğer maliyetleme sistemlerine göre daha nitelikli ve uyumlu bir yönetim muhasebe sistemi olduğu saptanmıştır.
Aksu, İ.	2013	KTM sisteminin yönetim muhasebesine yeni, geniş ve bütüncül bir yaklaşım sağladığı gösterilmiştir.
Aktaş, R.	2013	FTM ve KTM yöntemleri bir üretim şirketinin bilgi ve verileri kullanılarak iki maliyet hesaplama sistemi arasındaki farklar örnek uygulamada gösterilmiştir.
Cengiz, E.	2012	Yönetim muhasebesinin maliyet ve kaynak yönetimindeki eksikliğine dikkat çekilmiş ve KTM'nin uygulanabilirliği vurgulanmıştır.
Özyapıcı, H.	2012;2015	KTM'nin uygulanabilirliğini ve etkinliğini göstermek için sağlık sektöründe yapılan bir uygulama ile KTM'nin diğer sistemlere göre avantajı ortaya çıkarılmıştır.
White, L.	2009	KTM'yi diğer yönetim muhasebe tekniklerinden farklı kılan, yönetim bilgilerini oluşturmak için gereken işletme ve maliyet verilerini elde etmek için kullandığı yaklaşımlar vurgulanmıştır.

3. KAYNAK TÜKETİM MUHASEBESİNİN TANIMI

Küreselleşmenin hızla yaşandığı dünya üzerinde işletmeler arası rekabet oldukça fazladır. Bu rekabet ortamında işletmeler hayatta kalmak ve geleceğe sağlam adımlar atmak için öncelikle maliyet hesaplamalarına dikkat etmelidirler. Çünkü bu yoğun rekabet ortamında yöneticilerin en önemli yardımcıları maliyet hesaplama sistemleridir. Günümüzde bu maliyet hesaplamalarının en yenisi KTM'dir. Birçok kaynakta ele alınan KTM'nin tanımları aşağıdaki gibi açıklanabilmektedir (Webber ve Clinton,2004:1-2; White, 2009:64-67; Abbas,2015:13; Merwe,2011):

- KTM, Alman maliyet muhasebesinin pozitif yönleri ile faaliyet tabanlı maliyet (FTM) hesaplamasının pozitif yönlerinin birleşmesiyle oluşturulan yeni nesil maliyet hesaplama sistemidir.
- KTM, üretimde kullanılan kaynaklara dayalı ve üretimde atıl kapasiteyi ayrı tutan maliyet hesaplama sistemidir.
- KTM, yöneticilerin kurum ile ilgili doğru veya uygun kararları almak için etkin ve detaylı bilgi veren yönetim muhasebesinde bir yönetim kuramı olarak açıklanmaktadır.

3.1. Kaynak Tüketim Muhasebesinin Temel Unsurları

KTM üç temel unsurdan oluşmaktadır. Bu unsurlar aşağıdaki gibidir (White, 2009: 68-71; Aktaş, 2013: 58-62; Kayhan ve Tepeli, 2016: 435-437).

1) **Değer ve Varlıklara Bakış:** İşletmede bulunan bütün kaynaklar değer ve varlık olarak ele alınmaktadır. Bu kaynaklar fiziksel özelliğe sahip arazi ve bina gibi varlıklar olabileceği gibi fiziksel özelliğe sahip olmayan marka gibi değerler de olabilir.

2) **Maliyet Sınıflandırması:** KTM'de maliyet hesaplamaları kaynaklara bağlıdır. Birincil ve ikincil olmak üzere iki maliyet sınıflandırması yapılmaktadır. Birincil maliyet; maliyetin merkezinde ve kaynak havuzunda oluşur. Birincil maliyet içerisinde sabit ve değişken olmak üzere iki ayrı sınıflandırma yapılmaktadır. İkincil maliyetler kaynak havuzları için destek niteliğindedir. Ayrıca, ikincil maliyetler diğer kaynak havuzlarına aktarılabilir olma özelliğine sahiptir.

3) **Miktar Esaslı Yaklaşım:** KTM maliyet hesaplamalarında tüketilen faktörlerin miktarını ele alır. Üretilen ürün için kullanılan faktörleri finansal (parasal) veriler ile değil ölçü (miktar) verileri ile belirler ve sonra finansal değerlere dönüştürür. Yönetimin kapasite ile ilgili verileri incelemesinde de kolaylık sağlanmış olur.

3.2. Kaynak Tüketim Muhasebesinin Temel Kuralları

KTM üç temel ilkeyi esas almıştır. Bu ilkeler (Tutkavul ve Elmacı, 2016; Ögünç ve Tekşen, 2018: 394-398):

1) KTM sistemi içerisinde **nedensellik ilkesinin** ana hedefi kaynak havuzlarına eklenen ve maliyeti yükselten atıl kapasiteye engel olmaktır.

2) KTM sistemi içerisinde yer alan **yanıt verebilirlik ilkesi** nedensellik ilkesi ile birlikte uygulanarak, sabit ve değişken maliyet arasındaki ilişkinin doğru bir şekilde yönetilmesine yardımcı olmaktadır.

3) KTM sistemi içerisinde yer alan **çalışma ilkesi** üretimde kullanılan faaliyetin ne olduğunu, hangi kaynak havuzunda toplandığını ve ne tür kaynak tükettiğinin bilinmesine olanak sağlamaktadır.

3.3. Kaynak Tüketim Muhasebesinin Ortaya Çıkış Nedeni

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yaşanan değişim ve gelişmeler ile birlikte rekabet hızla artmaktadır. Bu yüzden maliyet hesaplamalarında kullanılan geleneksel maliyet hesaplama sistemi yetersiz kalmıştır. Bu yetersizliğin anlaşılması ile 1980’li yılların sonunda yeni bir yöntem arayışına girilmiştir ve bu süreçte FTM hesaplama sistemi ortaya çıkmıştır. FTM sistemi birçok işletme için oldukça maliyetliydi. Bu sistem ile istenilen başarı elde edilemediğinden kullanımı kısa sürmüştür. Bu başarısızlığın hemen ardından FTM’ye yenilik ve güncelleme getirilip ZFTM hesaplama sistemi ortaya çıkarılmıştır. İşletmelerde teknoloji ile birlikte üretimde makine kullanımı insan gücünün önüne geçmiş ve ürün çeşitliliğinin artmasına olanak sağlamıştır. Bu değişimle yukarıdaki iyileştirmeler sonucunda en son ortaya çıkarılan maliyet hesaplama sistemi de yetersiz kalmaya başlamıştır. FTM ve Alman maliyet hesaplama sisteminin avantajlarını bir araya getirerek; maliyeti en doğru ve minimum seviyede hesaplamaya yardımcı olan; buna paralel olarak işletme kârlılığını en doğru şekilde ortaya koyan ve yönetsel açıdan işletmelerin gelecek perspektiflerini daha net ortaya çıkaran yeni bir sistem olan KTM çalışmaları başlamıştır. 2000’li yılların başında yönetim muhasebesi sistemleri arasında KTM gösterilmeye başlamıştır. 2008 yılında ise, KTM’yi tanıtmak, güvenilirliğini kanıtlamak, pozitif yönlerinin negatif yönlerinden daha baskın olduğunu anlatmak ve yönetim muhasebesini daha iyi hale getirmek için birçok akademisyen ve bu hesaplama sistemine ilgi duyan kesimler akademik çalışmalarında KTM yöntemini ele almışlardır (Aktaş, 2013:60-63; Tanış ve Demircioğlu,2017: 189; Ögünç ve Tekşen, 2018: 400-403).

3.4. Kaynak Tüketim Muhasebesinin Özellikleri

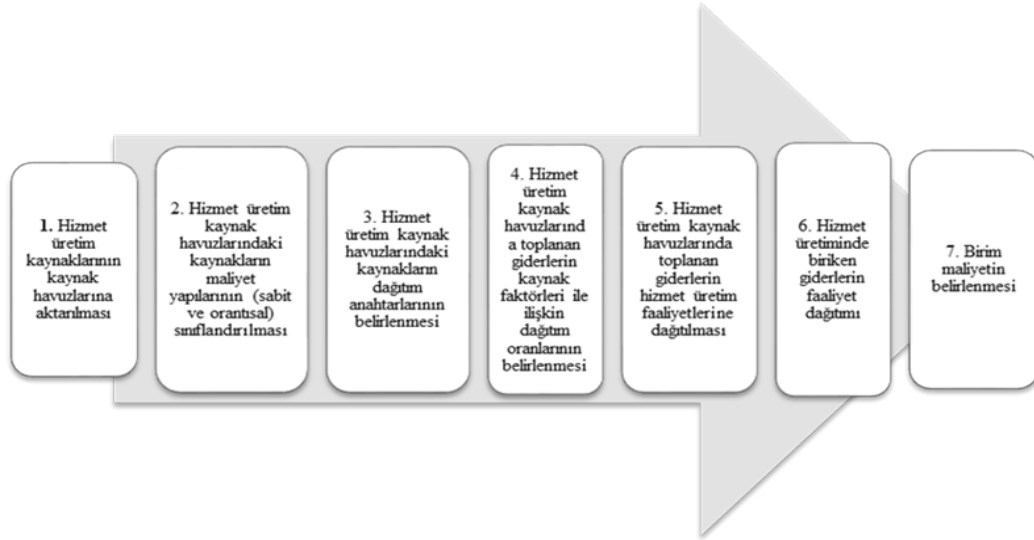
Aşağıda sıralananlar KTM’nin özellikleri arasında gösterilmektedir (Aksu, 2013: 90-98; Özyapıcı, 2015: 22-26; Öktem, 2016: 265-266; Kayıhan ve Tepeli, 2016: 436; Altınbay ve Seylan, 2019: 305-308).

- Kaynaklara önem vermesi,
- Nedensellik bağlantısına önem vermesi,
- Kapasitenin kolay bir şekilde analiz edilmesi,
- Kullanılmayan (atıl) kapasiteyi çıktı maliyetin hesaplamasına dahil etmesi,
- Sabit ve değişken maliyet hesaplama sisteminin bulunması,
- Yönetime en doğru maliyet bilgileri sağlayarak esnek ve kapsamlı bir bütçe hazırlamasına olanak sağlaması

4. KAYNAK TÜKETİM MUHASEBESİNİN BANKACILIK SİSTEMİNE UYGULANMASINDAKİ ADIMLAR

KTM sisteminde maliyet hesaplamaları kaynakların belirlenmesi ile başlamaktadır. Bu nedenle maliyet hesaplamasında kaynaklar, oluşan kaynak akışını takip ederek belirlenecektir. İlk adımda kaynaklar havuzlara aktarılır, ikinci adımda sabit ve orantısız sınıflandırma yapılır, üçüncü adımda dağıtım anahtarları belirlenir, dördüncü adımda dağıtım oranları belirlenir,

beşinci adımda kaynak havuzlarında toplanan giderlerin faaliyetlere dağıtımı yapılır, altıncı adımda biriken giderlerin faaliyete dağıtımı yapılır ve en son adımda ise birim maliyet belirlenir. KTM sisteminin uygulama adımları Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1. KTM Sisteminin Uygulama Adımları

4.1. Kaynak Tüketim Muhasebesinin Bankacılık Sistemine Uygulanması

Hizmet üretimi için kullanılan kaynakların kaynak havuzlarına aktarılması, kaynak havuzundaki kaynakların maliyet yapılarının belirlenmesi ve kaynakların maliyet yapılarına göre dağıtım anahtarının gösterimi Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. KTM Sisteminde Kaynak Havuz Aktarımı, Maliyet Yapısı ve Dağıtım Anahtarının Belirlenmesi

Hizmet Kaynak Havuz Adı	Kaynak Türleri	Tutar (TL)	Sabit (TL)	Değişken (TL)	Dağıtım Anhtarı
Varlık Kaynak Havuzu	Mevduat (TL)	17.472.000,00	0	17.472.000,00	Hizmet Üretimi için Nakledilen Direkt Gider
	-Vadeli (TL)	17.200.000,00		17.000.000,00	
	-Vadesiz (TL)	272.000,00		272.000,00	
	Yabancı Mevduat	4.043.000,00	0	4.043.000,00	
	Repo İşlemleri	2.092.000,00	0	2.092.000,00	
	TOPLAM	24.507.000,00	0	24.507.000,00	
Personel Kaynak Havuzu	Brüt Ücret	1.200.000,00	0	1.200.000,00	Personel Çalışma Saatleri
	Sosyal Yardımlar	18.747,00	0	18.747,00	
	SGK Primleri	248.122,26	0	248.122,26	
	İşsizlik Sigortası Primleri	23.701,06	0	23.701,06	
	Kıdem İhbar Tazminatı	27.070,04	0	27.070,04	
	Yemek Fişi Giderleri	137.963,55	137.963,55	0	
	Özel Sağlık Sigortası Giderleri	10.055,59	10.055,59	0	

		Endirekt Personel Giderleri			
		Brüt Ücret	144.000,00	144.000,00	0
		SGK Primleri	29.564,46	29.564,46	0
		İşsizlik Sigortası Primleri	2.677,99	2.677,99	0
		Kıdem İhbar Tazminatı	2.492,21	2.492,21	0
		TOPLAM	1.844.394,16	326.753,80	1.517.640,36
Enerji Kaynak Havuzu	Elektrik Giderleri	60.000,00	0	60.000,00	Faaliyet Alanı (m²)
	Doğalgaz Giderleri	30.000,00	0	30.000,00	
	Su Giderleri	12.000,00	0	12.000,00	
	Akaryakıt Giderleri	20.000,00	0	20.000,00	
	TOPLAM	122.000,00	0	122.000,00	
Dışarıdan Sağlanan Hizmetler Kaynak Havuzu	Kira Giderleri	240.000,00	240.000,00	0	Faaliyet Alanı (m²)
	Vergi, Resim ve Harç Giderleri	4.000,00	4.000,00	0	
	Sigorta Giderleri	180.000,00	180.000,00	0	
	İnternet ve Telefon Giderleri	48.000,00	48.000,00	0	Personel Çalışma Saati
	TOPLAM	472.000,00	472.000,00	0	
Malzeme Kaynak Havuzu	Basılı Kağıt ve Kırtasiye Giderleri	144.000,00	0	144.000,00	Personel Çalışma Saati
	Temsili ve Ağırlama Giderleri	60.000,00	0	60.000,00	
	Temizlik Malzeme Giderleri	30.000,00	0	30.000,00	
	TOPLAM	234.000,00	0	234.000,00	
Bakım ve Onarım Kaynak Havuzu	Bina Bakım ve Onarım Giderleri	36.000,00	36.000,00	0	Makine Çalışma Saatleri
	Bilgisayar, Jeneratör, ATM, Güvenlik ve Diğer Ekipmanlar Bakım ve Onarım Giderleri	120.000,00	120.000,00	0	
	Araç Bakım ve Onarım Giderleri	10.000,00	10.000,00	0	
	TOPLAM	166.000,00	166.000,00	0	
Amortisman Kaynak Havuzu	Maddi Duran Varlık Amortisman Giderleri	72.500,00	72.500,00	0	Makine Çalışma Saatleri
	TOPLAM	72.500,00	72.500,00	0	

Tablo 2’de yer alan varlık kaynak havuzu vadeli ve vadesiz mevduat, yabancı mevduat ve repo işlemlerinden; Personel kaynak havuzu personel direkt ve endirekt giderlerden; Enerji kaynak havuzu elektrik, doğalgaz, su ve akaryakıt giderlerinden; Dışarıdan sağlanan hizmetler kaynak havuzu vergi, resim ve harç giderleri, kira, sigorta, internet ve telefon giderlerinden; Malzeme kaynak havuzu basılı kağıt ve kırtasiye, temsili ve ağırlama ve temizlik malzeme giderlerinden; Bakım ve onarım kaynak havuzu bina, araç, bilgisayar, jeneratör, ATM,

güvenlik ve diğer ekipmanların bakım ve onarım giderlerinden; Amortisman kaynak havuzu maddi duran varlıkların yıpranma paylarının hesaplanması ile belirlenir. Varlık, enerji ve malzeme kaynak havuzlarındaki giderler değişken yapılı giderlerdir. Dışarıdan sağlanan hizmetler, bakım-onarım ve amortisman kaynak havuzundaki giderler ise sabit giderlerdir. Personel kaynak havuzu içerisinde sabit ve değişken yapılı giderler mevcuttur. Personel kaynak havuzundaki kaynak türlerinin incelenmesinin ardından dağıtım anahtarı personel çalışma saati olarak belirlenmiştir. Enerji kaynak havuzunu dağıtım anahtarı faaliyet alanı ile ilişkilendirilmiştir. Hizmet üretiminin gerçekleştirildiği alanın m²'sine göre dağıtım oranı belirlenmiştir. Dışarıdan sağlanan hizmetler kaynak havuzunda yer alan internet ve telefon kaynak türünün dağıtım anahtarı personel çalışma saati, diğer kaynak türlerinin dağıtım anahtarı ise hizmet üretiminin gerçekleştiği faaliyet alanı olarak belirlenmiştir. Malzeme kaynak havuzunda personel çalışma saati dağıtım anahtarı olarak ele alınmıştır. Bakım ve onarım kaynak havuzu ve amortisman kaynak havuzunun kaynak türleri incelediği zaman uygun olan dağıtım anahtarının makine çalışma saatleri olduğu belirlenmiştir.

4.2. Atıl Kapasite Hariç ve Dahil Toplam Hizmet Üretim Faaliyet Maliyetleri

Aşağıda sırası ile atıl kapasite hariç toplam hizmet üretim faaliyet maliyeti ve atıl kapasite dahil toplam hizmet üretim faaliyet maliyeti ayrı tablolarda incelenmiştir. Tablo 3'te yer alan atıl kapasite hariç toplam hizmet üretim faaliyetinin maliyet hesaplaması; **toplam değişken maliyet + toplam sabit maliyet** şeklinde hesaplanmıştır.

Tablo 3. Atıl Kapasite Hariç Toplam Hizmet Üretim Faaliyet Maliyetleri

Müşteri Ziyaretleri	Kredi İşlemleri	Ürün Satışları	İşlem Takipleri	Talep Yazıları	Parasal İşlemler	Para Gruplandırması	TOPLAM
191.222,68	189.705,05	191.222,68	189.705,05	189.705,05	189.705,05	186.669,75	1.517.640,36
6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00	60.000,00
3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	30.000,00
1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	12.000,00
2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	20.000,00
18.144,00	18.000,00	18.144,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	17.712,00	144.000,00
7.560,00	7.500,00	7.560,00	7.500,00	7.500,00	7.500,00	7.380,00	60.000,00
3.780,00	3.750,00	3.780,00	3.750,00	3.750,00	3.750,00	3.690,00	30.000,00
232.906,68	231.155,05	232.906,68	231.155,05	231.155,05	231.155,05	227.651,75	1.873.640,36

Yemek Fişi Giderleri	13.037,56	13.216,90	13.037,56	13.037,56	13.037,56	13.037,56	12.871,99	104.493,59		Müşteri İşlemleri	189.705,05
Özel Sağlık Sigorta Giderleri	950,25	963,33	950,25	950,25	950,25	950,25	938,19	7.616,10		Direkt Personel Gideri	
Endirekt Personel Giderleri – Brüt Ücret	13.608,00	13.795,20	13.608,00	13.608,00	13.608,00	13.608,00	13.435,20	109.065,60		Elektrik Giderleri	18.000,00
Endirekt Personel Giderleri – SGK Primleri	2.793,84	2.832,28	2.793,84	2.793,84	2.793,84	2.793,84	2.758,36	22.392,12		Doğalgaz Giderleri	9.000,00
Endirekt Personel Giderleri – İşsizlik Sigortası Primleri	253,07	256,55	253,07	253,07	253,07	253,07	249,86	2.028,31		Su Giderleri	3.600,00
Endirekt Personel Giderleri – Kıdem İhbar Tazminatı	235,51	238,76	235,51	235,51	235,51	235,51	232,53	1.887,60		Akaryakıt Giderleri	6.000,00
Vergi, Resim ve Harç Giderleri	1.200,00	400,00	400,00	400,00	400,00	400,00	400,00	4.000,00		Basılı Kağıt ve Kırtasiye Giderleri	18.000,00
Kira Giderleri	72.000,00	24.000,00	24.000,00	24.000,00	24.000,00	24.000,00	24.000,00	240.000,00		Temsili ve Ağırılama Giderleri	7.500,00
Sigorta Giderleri	54.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	180.000,00		Temizlik Malzeme Giderleri	3.750,00
İnternet ve Telefon Giderleri	4.536,00	4.598,40	4.536,00	4.536,00	4.536,00	4.536,00	4.478,40	36.355,20		TOPLAM DEĞİŞKEN MALİYET	255.555,05

Tablo 3 (Devamı). Atıl Kapasite Hariç Toplam Hizmet Üretim Faaliyet Maliyetleri

Bina Bakım ve Onarım Giderleri	2.916,00	1.458,00	2.916,00	2.916,00	2.916,00	2.916,00	16.779,60	34.275,60
Araç Bakım ve Onarım Giderleri	810,00	405,00	810,00	810,00	810,00	810,00	4.661,00	9.521,00
ATM, Güvenlik ve Diğer Ekipmanlar, Bilgisayar, Jeneratör Bakım ve Onarım Giderleri	9.720,00	4.860,00	9.720,00	9.720,00	9.720,00	9.720,00	55.932,00	114.252,00
Maddi Duran Varlık Amortisman Giderleri	5.872,50	2.936,25	5.872,50	5.872,50	5.872,50	5.872,50	33.792,25	69.027,25
TOPLAM SABİT MALİYET	181.932,73	87.960,67	97.132,73	97.132,73	97.132,73	97.132,73	188.529,38	934.914,37
ATIL MALİYET HARİÇ TOPLAM MALİYET	437.487,78	320.867,35	328.287,78	328.287,78	328.287,78	328.287,78	416.181,13	2.808.554,73
Değişken Maliyetin Toplam Faaliyet Maliyetindeki Payı	0,58	0,72	0,7	0,7	0,7	0,7	0,55	0,67
Faaliyet Maliyetinin Toplam Maliyetteki Payı	0,15	0,11	0,12	0,12	0,12	0,12	0,15	1,00

Tablo 3'te yer alan atıl kapasite hariç toplam hizmet üretim faaliyet maliyetleri arasında yer alan en yüksek toplam değişken maliyet 255.555,05 TL ile müşteri işlemlerine aitken en yüksek toplam sabit maliyet 188.529,38 para gruplandırması faaliyetine aittir. Atıl kapasite hariç toplam hizmet üretim faaliyet maliyeti ise, 2.808.554,73 TL'dir. Değişken maliyetin toplam faaliyet maliyetindeki payı %67'dir. En yüksek atıl kapasite maliyeti hariç toplam maliyet 437.487,78 TL ile müşteri işlemleri faaliyetine aittir. Yukarıdaki tabloda yer alan hesaplamalar aşağıda gösterilmiştir.

(Atıl maliyet hariç)

Değişken Maliyetin Toplam Faaliyet Maliyetindeki Payı = Toplam değişken maliyet ÷ Toplam maliyet
Toplam için; $1.873.640,36 \div 2.808.554,73 = 0,67 \sim \%67$

(Atıl maliyet hariç)

Faaliyet Maliyetinin Toplam maliyetteki payı = Toplam maliyet (Atıl maliyet hariç) ÷ Toplam maliyet
Müşteri işlemleri için; $437.487,78 \div 2.808.554,73 = 0,15 \sim \%15$

Tablo 4'te yer alan atıl kapasite dahil toplam hizmet üretim faaliyet maliyeti 2.910.894,20 TL'dir. Atıl kapasite maliyetinin toplam maliyetindeki payı %3,5'tur. Aşağıdaki tabloda yer alan atıl kapasite maliyetinin toplam maliyetteki pay hesaplama şekli aşağıda gösterilmiştir.

(Atıl Maliyet Dahil)

Atıl Kapasite Maliyetinin Toplam Maliyetteki Payı = Atıl kapasite maliyet toplamı ÷ Atıl maliyet dahil toplam maliyet

Toplam için; $102.339,47 \div 2.910.894,20 = 0,035 \sim \%3,5$

Tablo 4. Atıl Kapasite Dahil Toplam Hizmet Üretim Faaliyet Maliyetleri

Müşteri İşlemleri	Müşteri Ziyaretleri	Kredi İşlemleri	Ürün Satışları	İşlem Takipleri	Talep Yazıları	Parasal İşlemler	Para Gruplandırması	TOPLAM
437.487,78	320.867,35	328.287,78	320.867,35	328.287,78	328.287,78	328.287,78	416.181,13	2.808.554,73
9.966,00	9.541,21	9.966,00	9.541,21	9.966,00	9.966,00	9.966,00	10.358,10	79.270,52
1.464,00	1.401,60	1.464,00	1.401,60	1.464,00	1.464,00	1.464,00	1.521,60	11.644,80
962,80	498,00	962,80	498,00	962,80	962,80	962,80	2.141,40	7.951,40
420,50	217,50	420,50	217,50	420,50	420,50	420,50	935,25	3.472,75
12.813,30	11.658,31	12.813,30	11.658,31	12.813,30	12.813,30	12.813,30	14.956,35	102.339,47
450.301,08	332.525,66	341.101,08	332.525,66	341.101,08	341.101,08	341.101,08	431.137,48	2.910.894,20
0,028	0,035	0,037	0,035	0,037	0,037	0,037	0,034	0,035

	“ATIL MALİYET HARİÇ” TOPLAM MALİYET	Personel Kaynak Havuzu Atıl Kapasite Giderleri	Dışarıdan Sağlanan Hizmetler Kaynak Havuzu Atıl Kapasite Giderleri	Bakım ve Onarım Kaynak Havuzu Atıl Kapasite Giderleri	Amortisman Kaynak Havuzu Atıl Kapasite Giderleri	ATIL KAPASİTE MALİYET TOPLAMI	“ATIL MALİYET DAHİL” TOPLAM MALİYET	Atıl kapasite maliyetinin toplam maliyetteki payı
--	-------------------------------------	--	--	---	--	-------------------------------	-------------------------------------	---

4.3. Hizmet Üretiminde Biriken Giderlerin Hizmet Üretim Faaliyetlerine Dağıtımı

Hizmet üretim faaliyetlerinde atıl maliyet miktarının belirlenmesi ile aşağıda yer alan Tablo 5’te ürünlerin maliyet hesabı ortaya çıkarılmıştır.

Tablo 5. Atıl Kapasite Maliyeti Hariç ve Dahil Toplam Maliyet ve Ürün Maliyet

Hizmet Üretim Faaliyetleri	Dağıtım Anahtarı Yükleme Oranları	Atıl Maliyet Hariç Toplam Maliyet	Atıl Kapasite Maliyeti Hariç Ürün Maliyeti (TL)	Atıl Maliyet Dahil Toplam Maliyet	Atıl Kapasite Maliyeti Dahil Ürün Maliyeti (TL)
Müşteri İşlemleri	0,1426	2.808.554,73	400.499,90	2.910.894,20	415.093,51
Müşteri Ziyaretleri	0,0489	2.808.554,73	137.338,33	2.910.894,20	142.342,72
Kredi İşlemleri	0,1222	2.808.554,73	343.205,39	2.910.894,20	355.711,27
Ürün Satışları	0,2037	2.808.554,73	572.102,60	2.910.894,20	592.949,14
İşlem Takipleri	0,2444	2.808.554,73	686.410,78	2.910.894,20	711.422,54
Talep Yazıları	0,0305	2.808.554,73	85.660,92	2.910.894,20	88.782,27
Parasal İşlemler	0,1466	2.808.554,73	411.734,12	2.910.894,20	426.737,09
Para Gruplandırması	0,0611	2.808.554,73	171.602,69	2.910.894,20	177.855,63
TOPLAM	1,00		2.808.554,73		2.910.894,20

Tablo 5’te yer alan ürün maliyet hesaplama örnekleri aşağıda gösterilmiştir.

Örnek; Müşteri işlemleri için atıl kapasite maliyeti hariç ürün maliyet hesaplaması,
 $0,1426 \times 2.808.554,73 = 400.499,90$ TL

Örnek; Müşteri işlemleri için atıl kapasite maliyeti dahil ürün maliyet hesaplaması,
 $0,1426 \times 2.910.894,20 = 415.093,51$ TL

Atıl kapasite maliyet toplamı atıl kapasite maliyeti dahil ve hariç ürün maliyet hesaplamasının arasında oluşan farktır.

Toplam Atıl Kapasite Maliyeti = 2.910.894,20 - 2.808.554,73= 102.339,47 TL' dir.

4.4. Hizmet Üretim Faaliyetlerinde Birim Maliyetlerin Belirlenmesi

Hizmet üretim faaliyetlerinde ürün maliyet miktarının belirlenmesi ile aşağıda yer alan Tablo 6'da ürünlerin birim maliyet hesabı gösterilmiştir.

Tablo 6. Atıl Kapasite Maliyeti Hariç ve Dahil Birim Maliyet

Hizmet Üretim Faaliyetleri	Atıl Kapasite Maliyeti Hariç Ürün Maliyeti	Atıl Kapasite Maliyeti Dahil Ürün Maliyeti	Toplam İşlem Süresi / Yıllık-Dakika	İşlem Süreleri / Günlük-Dakika	Atıl Kapasite Maliyeti Hariç Birim Maliyeti (TL)	Atıl Kapasite Dahil Birim Maliyeti (TL)
Müşteri İşlemleri	400.499,90	415.093,51	87.150,00	5	22,97	23,81
Müşteri Ziyaretleri	137.338,33	142.342,72	29.880,00	60	275,77	285,82
Kredi İşlemleri	343.205,39	355.711,27	74.700,00	15	68,91	71,42
Ürün Satışları	572.102,60	592.949,14	124.500,00	10	45,95	47,62
İşlem Takipleri	686.410,78	711.422,54	149.400,00	20	91,88	95,23
Talep Yazıları	85.660,92	88.782,27	18.675,00	5	22,93	23,77
Parasal İşlemler	411.734,12	426.737,09	89.640,00	3	13,77	14,28
Para Gruplandırması	171.602,69	177.855,63	37.350,00	30	137,83	142,85
TOPLAM	2.808.554,73	2.910.894,20				

Tablo 6'da yer alan birim maliyet hesaplama örnekleri aşağıda gösterilmiştir.

Birim Maliyet = Atıl kapasite hariç ürün maliyeti ÷ Toplam işlem süresi × İşlem süresi (günlük)

Örnek; Hizmet üretim faaliyetleri arasında yer alan müşteri işlemleri için birim maliyet hesaplaması,

$$400.499,90 \div 87.150,00 \times 5 = 22,97 \text{ TL}$$

Birim Maliyet = Atıl kapasite dahil ürün maliyeti ÷ Toplam işlem süresi × İşlem süresi (günlük)

Örnek; Hizmet üretim faaliyetleri arasında yer alan müşteri işlemleri için birim maliyet hesaplaması,

$$415.093,51 \div 87.150,00 \times 5 = 23,81 \text{ TL}$$

5. SONUÇ

Yapılan çalışmada banka şubesinin toplam gideri 27.417.894,20 TL olarak belirlenmiştir. Toplam giderin %96,2'lik kısmı değişken maliyetlere ait iken %3,8'lik kısmı sabit maliyetlere aittir. Banka şubesinin hizmet üretimi için nakledilen direkt gideri 24.507.000,00 TL'dir. Atıl kapasite dahil toplam ürün maliyeti 2.910.894,20 TL hesaplanırken atıl kapasite hariç toplam ürün maliyeti 2.808.554,73 TL'dir. Atıl maliyetler arası oluşan fark 102.339,47 TL'dir. Ürün maliyet hesaplamalarında atıl maliyetlerin önemi, maliyetler arasında oluşan fark ile de açık bir şekilde görülmektedir. KTM'yi banka şubesine uyguladığımızda genel üretim giderinin yaklaşık %3,5'lik kısmının atıl maliyete ait olduğu belirlenmiştir.

Doğruluğu ve güvenilirliği ispatlanan KTM sisteminin yöneticilere atıl kapasiteyi belirleme ve denetleme imkânı sunması yönetimin işletme için alacağı kararlarda atıl kapasitenin önemini açık bir şekilde göstermektedir. Bu yüzden, KTM sisteminin maliyet belirlemede işletmeye avantaj sağlayacağı ve gelecek için alınacak kararlarda yönetime destek olabileceği düşünülmüştür.

Bu çalışma ile KTM yönteminin avantajları ve güvenilirliği yapılan uygulama çalışması yoluyla ortaya konulmuş ve bankacılık sektöründe kullanımı konusunda farkındalık yaratılmıştır. Doğruluğu ve güvenilirliği IFAC tarafından da onaylanan KTM yöntemi ile ilgili gelecekte daha çok bilimsel çalışma yapıp işletmelere uygulanabilirliği ve uygulandığı zaman elde edilecek avantajlar açık bir şekilde gösterilmektedir.

KAYNAKLAR

- Abbas, K. M. (2015), “Viability Of Some Applied Cost Systems In Manufacturing Firms: Egypt's Case”, Scientific Papers Series Management, Economic Engineering In Agriculture And Rural Development, 15(1), pp.11-17.
- Aksu, İ. (2013), “Kaynak Tüketimine Dayalı Muhasebe: Bir Örnek Uygulama”, E-Journal of New World Sciences Academy, 8(4), ss.65-182.
- Aktaş, R. (2013), “Yeni Bir Maliyet ve Yönetim Muhasebesi Yöntemi Olarak Kaynak Tüketim Muhasebesi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 58(58), ss.55-75.
- Altınbay, A- Seylan, B. (2019), “Modern Maliyet Muhasebesinin Son Safhası: Kaynak Tüketim Muhasebesi Modeli”, Alanya Akademik Bakış Dergisi, 3(3), ss.295-320
- Gutnu, M. M., (2018), “Kaynak Tüketim Muhasebesinin Geleneksel ve Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemleriyle Karşılaştırılması ve Bir Hizmet İşletmesinde Uygulanması”, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, S.B.E., Doktora Tezi.
- Kaygusuz, S.Y.- Dokur, Ş., (2009), “Maliyet Muhasebesi”, Dora Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa.
- Kayıhan, B.- Tepeli, Y. (2016), “Yeni Bir Maliyetleme Tekniği Olarak Kaynak Tüketim Muhasebesi ve Bir Örnek Uygulama”, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, ICAFR 16 Özel Sayısı, 12(12), ss.431-443.

- Köse, T.- Ağdeniz, Ş. (2015), “Kaynak Tüketim Muhasebesinde Kapasite Maliyet Yönetimi”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 15(15), ss.51-74.
- Merwe, Anton Van Der, (2011), “Resource Consumption Accounting”, Alta Via Consulting, LLC. Strategic Finance.
- Öğünç, H. - Tekşen, Ö. (2018), “Kaynak Tüketim Muhasebesi Yaklaşımının Tuğla Üretim İşletmesinde Uygulanması ve Karşılaştırmalı Analizi”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 20(2), ss.389-417
- Öktem, B. (2016), “Üretim İşletmelerinde Kaynak Tüketim Muhasebesine Duyulan Gerekseim ve Uygulama Boyutu”, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 38(1), ss.261-277
- Özyapıcı, H. (2015), “Sağlık Kurumlarında Fiyatlandırma Kararları İçin Maliyet Analizi Sağlayan Yeni Bir Maliyetleme Yaklaşımı: Kaynak Tüketim Muhasebesi”, Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 2(1), ss.22-26.
- Paksoy, Ö. B. (2021), “Zamana Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ve Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemlerinin Karşılaştırılması: Bir Tekstil İşletmesinde Uygulama”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- Şener, Z. (2018), “Sağlık İşletmeciliğinde Maliyet ve Yönetim Muhasebesi Sisteminin Oluşturulması: Bir Hastane Uygulaması”, Mersin Üniversitesi, S.B.E., Doktora Tezi.
- Tanış, İ. F.- Demircioğlu, E. N. (2017), “Kaynak Tüketim Muhasebesi ve Önemi”, Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(2), ss.175-187.
- Tutkavul, K.- Elmacı, O. (2016), “Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Kaynak Tabanlı Yaklaşım ve Kaynak Tüketim Muhasebesi Modeli”, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Webber, S.- Clinton B. D. (2004), “Resource Consumption Accounting Applied: The Clopay Case”, Management Accounting Quarterly, 6(1), pp.1-14
- White, L. (2009), “Resource Consumption Accounting: Manager-Focused Management Accounting”, The Journal of Corporate Accounting and Finance, pp.63-77.